

14. søndag efter trinitatis

5. september 2021 kl. 9.30 i Arninge kirke

Tekstrække: Første række

Salmer

3 Lovsynger Herren, min mund og mit indre

675 Gud, vi er i gode hænder

23 Hvor Gud mig fører, går jeg glad

474 Jesus Krist, du gav mig livet

727 Gud, du fra dine de herlige højeloftssale

Epistlen skriver apostlen Paulus til romerne: Jeg forstår ikke mine handlinger. Det, jeg vil, det gør jeg ikke, og det, jeg hader, det gør jeg. Men når jeg gør det, jeg ikke vil, giver jeg loven ret i, at den er god. Men så er det ikke længere mig, der handler, men synden, som bor i mig. Jeg ved, at i mig, altså i mit kød, bor der intet godt. Viljen har jeg, men udføre det gode kan jeg ikke. For det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg.

[Romerbrevet 7,15-19](#)

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Under sin vandring mod Jerusalem fulgte Jesus grænsen mellem Samaria og Galilæa. Da han var på vej ind i en landsby, mødte han ti spedalske; de blev stående langt fra ham og råbte: »Jesus, Mester, forbarm dig over os!« Da han så dem, sagde han: »Gå hen og bliv undersøgt af præsterne!« Og mens de var på vej derhen, blev de rene. Men én af dem vendte tilbage, da han så, at han var blevet helbredt. Han priste Gud med høj røst og kastede sig på sit ansigt for Jesu fødder og takkede ham; og det var en samaritaner. Jesus spurgte: »Var der ikke ti, der blev rene? Hvor er de ni? Er det kun denne fremmede, der er vendt tilbage for at give Gud æren?« Og han sagde til ham: »Stå op og gå herfra! Din tro har frelst dig.«

[Lukasevangeliet 17,11-19](#)

Vi glemmer tit at sige tak. Så enkelt kan dagens tekst sammenfattes. Ti spedalske blev helbredt, men kun én huskede at vende sig til Jesus og kvittere med et tak.

Nu kan det selvfølgelig være, at de ni andre i glædesrus først og fremmest tænkte på deres familier og måske koner og børn og havde mere end travlt med at komme hjem til dem. Det er vel også forståeligt.

Spedalskhed var ikke bare en frygtelig sygdom, som man til sidst døde af, men også en sygdom som fremtvang isolation fra andre for at undgå smitte. Spedalske levede for sig selv udenfor landsbyerne uden noget håb om helbredelse.

De ni travle og helbredte var så glade for resultatet, at de glemte årsagen. Det er kun alt for menneskeligt.

Forinden havde de og deres familier sikkert forsøgt mange huskeråd og medikamenter og bøn og tilbedelse for at prøve at blive helbredt for sygdommen. Uden held.

Menneskelivet er en lang prøvelse, vi forsøger og prøver, og nogle gange virker det måske. Eller det ønskede resultat indtræder og vi spørger os selv og hinanden, om det skyldtes vores egen indsats.

Når jeg spiller yatzy med min yngste søn, mener han altid, at det bare er held og lykketræf, når jeg slår et godt slag. Og jeg mener det er dygtighed – det er det jeg tilstræber og forsøger. Derimod er han tit meget ufortjent heldig – mener jeg.

Det er altid svært, om der er en forbindelse mellem vores bestræbelser og så om de lykkes. Skal der held til at få succes i tilværelsen? Eller er det tilstrækkeligt med flid? Hvor meget kan vi selv influere på vores liv og vore handlinger?

”Jeg forstår ikke mine handlinger” siger Paulus i dagens første tekst, epistlen. ”Viljen har jeg, men udføre det gode kan jeg ikke”.

Og det kender vi jo alle til. Det er almen erfaring. Dels at vi ikke altid forstår os selv og den måde vi handler på, men også at bag ved har vi ofte en god vilje og hensigt om at gøre noget godt, som så bare ikke lykkes.

Jeg ville egentlig gøre det, men fik det ikke gjort. Måske glemte jeg det – det tager jo til med alderen at man ikke husker alt. Måske var der andre ting, der skulle gøres først, og som var vigtigere. Måske er jeg lidt stresset, og det viser sig typisk i at tingene ikke eksekveres.

Så ja, vi vil det gode, men får det ikke gjort.

Men Paulus var også ivrig forkynder af den første kristendom, så han har en vigtig pointe i, hvorfor vi ikke rammer vore formål med vore handlinger.

For som han siger: "Det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg. Men så er det ikke længere mig, der handler, men synden, som bor i mig."

Altså Paulus konstaterer, at der er en forskel eller en afgrund mellem, hvad vi ønsker og tilsigter og så hvad vi faktisk får gjort.

At vi har en intention om at gøre det gode, er ingen garanti for at den realiseres. Og omvendt kan vore handlinger få eller bære konsekvenser med sig, som vi slet ikke havde i sinde eller til hensigt.

Det gode, jeg vil, gør jeg ikke.

Og det onde, som jeg ikke vil, gør jeg.

Det er virkelig en paradoksal verden, vi lever i. Men sådan er verden. Og i Paulus' tolkning er den manglende overensstemmelse mellem vore handlingers hensigt og konsekvenser udtryk for, at der er synd i os eller i verden.

Det er så at sige synden, der er stopklods eller forhindringsbane eller snubletråd for at vi kan gøre det gode, som vi gerne vil.

Bemærk lige, at Paulus IKKE siger, at mennesker er onde. Han siger, at mennesker VIL det gode. Og det vil vi alle sammen, hver på vores mærkelige måde. Talibanere og ISIS-krigere på deres måde. Vi nok på en anden måde. Men ingen – eller mikroskopisk få - mennesker ser jo deres egne handlinger som onde, allerhøjest som trodsige, impulsive, affektbetonede, egenrådige, oprørske eller provokerende.

Hvor kommer så det onde fra? Når det ikke kommer fra den gode vilje, som vi alle har til overflod.

Ja, Paulus, siger "synden". Og udtrykket er klassisk kristent, men nok ikke ligefrem forståeligt for mange i dag. Så jeg vil sige, at "synd" betegner en blackbox, noget vi ikke kan se ind i, en tåge eller et svælg, som lægger sig mellem vores gode hensigter og handlingskonsekvenserne. Eller som forfatteren T.S. Eliot sagde: Fra ordet til handlingen er der altid skygge.

Vi ved ikke, og forstår ofte ikke, hvorfor mennesker handler som de gør. Vi forstår ikke terrorister – hvorfor ender de som voldsmænd og -kvinder? Men nogle gange kan man alligevel *forstå* ved at læse om dem, deres baggrund, opvækst, indignation osv. Men det er også farligt at forstå for meget. I virkeligheden er det nogle gange bedre IKKE at forstå for at kunne fastholde den moralske dom. Det er derfor, det er godt at tale om synd, for så fastholder vi det som noget uforståeligt.

x

Det er her kristendommen begynder. Det er det, der adskiller kristendom fra al ideologi, fra humanister, pædagoger og terapeuter. De leder i blinde efter det onde, men kristendommen ved, at det onde sagtens kan springe ud af det gode menneske, ja, måske lige frem oftest af det gode.

For godhed føder tit en snert af selvgodhed, og dermed en tro på egen godhed, så andre må være knap så gode, ja måske ligefrem dumme undermålere.

Derfor består faren altid i, at min gode vilje bliver til dén gode vilje, og dermed til en diktatorisk vilje, den er jo god, og så skal andre lære at adlyde det godes taktstok.

Og når vi er gode, vil vore handlingers mindre heldige konsekvenser aldrig være vores skyld, for vi havde jo den gode intention, den var vores udgangspunkt.

Problemet i dag, i dagens politik både nationalt og på verdensplan, er ikke ondskab, grådighed og nid og jalousi. Voldtægtsmænd, moderere og tyveknægte kommer bag lås og slå, i hvert fald i princippet.

Nej, problemer er snarere ambitiøse eksperimenter på at være gode. Det var vel også det, som krigen i Afghanistan handlede om, at gøre godt i stor stil overfor et land, der med rette havde fortjent godheden og at komme væk fra århundreders klaner og borgerkrig. Men ak, mange (eller tilstrækkeligt mange) afghanere ville hellere noget andet. Deres opfattelse af det gode var kontrær til Vestens.

Det er meget vanskeligt at implementere godhed gennem politik. Det risikerer at blive kontraproduktivt, altså selvødelæggende, når man siger til den enkelte, hvad denne skal gøre og hvad der er godt for ham eller hende.

Den russiske forfatter Fjodor Dostojevski har beskrevet det præcist. Han mener, at mennesket er i stand til at gøre alt ondt, når gode mennesker præsenterer deres godhed for dem. Hvis vi kommer med al godhed til et menneske, alverdens

honningkager frit leveret på et sølvfad, så vil mennesket, hævder Dostojevski, gøre oprør mod velgøreren og sparke til sølvfadet og hellere sulte end at få honningkager serveret

For, siger Dostojevski videre, menneskets dybeste drift er ikke godhed eller at ville det gode, men at ville være selvstændig og hævde sin egenrådige vilje. Det er urkraften, instinktet i mennesket. For selvhævdelse er det som gør os til individer, og den trumfer psykologers og pædagogers indsigt i, hvad der er det gode for mig.

Og det er i virkeligheden en grundlæggende bibelsk tankegang, at det onde kommer med oprøret og ulydigheden, men at oprøret også netop gør mennesket til menneske. Havde Adam og Eva ikke gjort oprør i paradiset have, havde vi været fromme, nøgne lam i paradiset have i dag. Øf øf eller mæ mæ, havde vi så sagt.

Så den synd, som Paulus taler om, er også oprør, trods, egenrådighed, selvstændighed, kort sagt: menneskelighed.

Men det er aldrig det sidste ord i en kirke. For der er et svar på det, nemlig at vi på trods af vores trods er i Guds hænder og får lov at leve frit og frimodigt med vores synders forladelse med den menneskelighed, vi nu engang har.

*Gud, vi er i gode hænder,
Dine hænder, gode Gud.
Som alt ondt med visdom vender
Så det godt må falde ud.*

AMEN